

**IŠ AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR DEŠIMTOJO
EUROPOS PLĖTROS FONDŲ (EPF) FINANSUO-
JAMOS VEIKLOS METINĖ ATASKAITA**

(2010/C 303/02)

Iš aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos metinė ataskaita

TURINYS

	<i>Dalys</i>
Įvadas	1–5
Europos plėtros fondų ypatumai	2–5
I skyrius. Aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF įgyvendinimas	6–10
Finansinis įgyvendinimas	6–9
Komisijos metinė ataskaita dėl aštuntojo – dešimtojo Europos plėtros fondų finansų valdymo	10
II skyrius. Nepriklausomas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	I–X
Nepriklausomas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 2009 finansinių metų aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF)	I–X
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	11–55
Audito apimtis ir metodas	11–12
Finansinių ataskaitų patikimumas	13–18
Operacijų tvarkingumas	19–25
Pajamos	20
Įsipareigojimai	21
Mokėjimai	22–25
Sistemų veiksmingumas	26–51
<i>Ex ante</i> patikros	29–33
Stebėjimas ir priežiūra	34–41
Išorės auditai	42–46
Vidaus auditas	47–48
Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas	49–51
Išvados ir rekomendacijos	52–55

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

1. Šioje metinėje ataskaitoje pateikiamas Audito Rūmų atliktas Europos plėtros fondų (EPF) įvertinimas. Pagrindinė informacija apie 2009 m. veiklą ir išlaidas pateikta **1 lentelėje**.

1 lentelė. Europos plėtros fondai. Pagrindinė informacija

(milijonais eurų)

Budžeto antraštinė dalis	Politikos sritis	Aprašymas	2009 m. mokėjimai	Valdymo būdas
Europos plėtros fondai	8-asis EPF	Administracinės išlaidos	0	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	0	Netiesioginis centralizuotas
			20	Tiesioginis centralizuotas
			152	Decentralizuotas
			0	Jungtinis valdymas
			172	
	9-asis EPF	Administracinės išlaidos	4	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	36	Netiesioginis centralizuotas
			439	Tiesioginis centralizuotas
			1 188	Decentralizuotas
			177	Jungtinis valdymas
			1 844	
	10-asis EPF	Administracinės išlaidos	71	Tiesioginis centralizuotas
		Veiklos išlaidos	2	Netiesioginis centralizuotas
			663	Tiesioginis centralizuotas
		110	Decentralizuotas	
		261	Jungtinis valdymas	
		1 107		
	Administracinės išlaidos, iš viso	75		
	Veiklos išlaidos, iš viso	3 048		
	Mokėjimai, iš viso ⁽¹⁾	3 123		
	Individualūs įsipareigojimai, iš viso ⁽²⁾	4 141		
	Bendri įsipareigojimai, iš viso ⁽²⁾	3 405		

⁽¹⁾ Bendrieji mokėjimai, išskyrus susigrąžinimus.

⁽²⁾ Į individualius ir bendrus įsipareigojimus, iš viso, yra įtraukti panaikinti įsipareigojimai.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai pagal AIDCO DataWarehouse pateiktus duomenis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos plėtros fondų ypatumai

2. Europos plėtros fondas (EPF) yra pagrindinis instrumentas, kuriuo teikiama Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo pagalba Afrikos, Karibų baseino ir Ramiojo vandenyno valstybėms (AKR) bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT). Jis buvo įsteigtas 1957 m. Romos sutartimi.

3. Europos plėtros fondus finansuoja valstybės narės, jie reglamentuojami savo Finansiniu reglamentu, o už jų valdymą atsakingas specialus komitetas. Europos Komisija yra atsakinga už EPF lėšomis finansuojamų operacijų finansinį įgyvendinimą. Komisijoje už beveik visų EPF programų valdymą yra atsakinga EuropeAid bendradarbiavimo tarnyba (toliau – EuropeAid), kuri taip pat atsako už iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto finansuojamos didžiosios išorės santykiams ir vystymui skirtų išlaidų dalies valdymą ⁽¹⁾. Nedidelė EPF projektų dalis ⁽²⁾ apima humanitarinės pagalbos sritį. Už jos valdymą yra atsakingas Humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO). Europos investicijų bankas (EIB) yra atsakingas už investicinių priemonių valdymą. Šios priemonės nėra įtrauktos nei į Audito Rūmų patikinimo pareiškimą, nei į Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

4. EDF valdymas yra trejopo pobūdžio (žr. **1 lentelę**): centralizuotas, jungtinis ir decentralizuotas ⁽⁵⁾. Centralizuoto valdymo atveju (2009 m. – 40 % mokėjimų) Komisija su parama susijusią veiklą įgyvendina tiesiogiai. Ji iš esmės yra susijusi su biudžetine parama. Jungtinio valdymo atveju (2009 m. – 14 % mokėjimų) už Bendrijos finansuojamų veiksmų įgyvendinimą yra atsakingos tarptautinės organizacijos, su sąlyga, kad jos savo apskaitos, audito, kontrolės ir viešųjų pirkimų procedūrose taiko standartus, kurie suteikia tokias pačias garantijas, kaip ir tarptautiniu mastu pripažinti standartai. Pagrindiniai EuropeAid partneriai yra Jungtinių Tautų agentūros ir Pasaulio bankas. Decentralizuoto valdymo atveju (2009 m. – 46 % mokėjimų) Komisija kai kurių užduočių valdymą patiki paramą gaunančių šalių institucijoms. Su mokėjimo procedūromis susijęs EPF decentralizuoto valdymo principas pateiktas **1 diagramoje**.

⁽¹⁾ Žr. Audito Rūmų 2009 finansinių metų metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 6 skyrių.

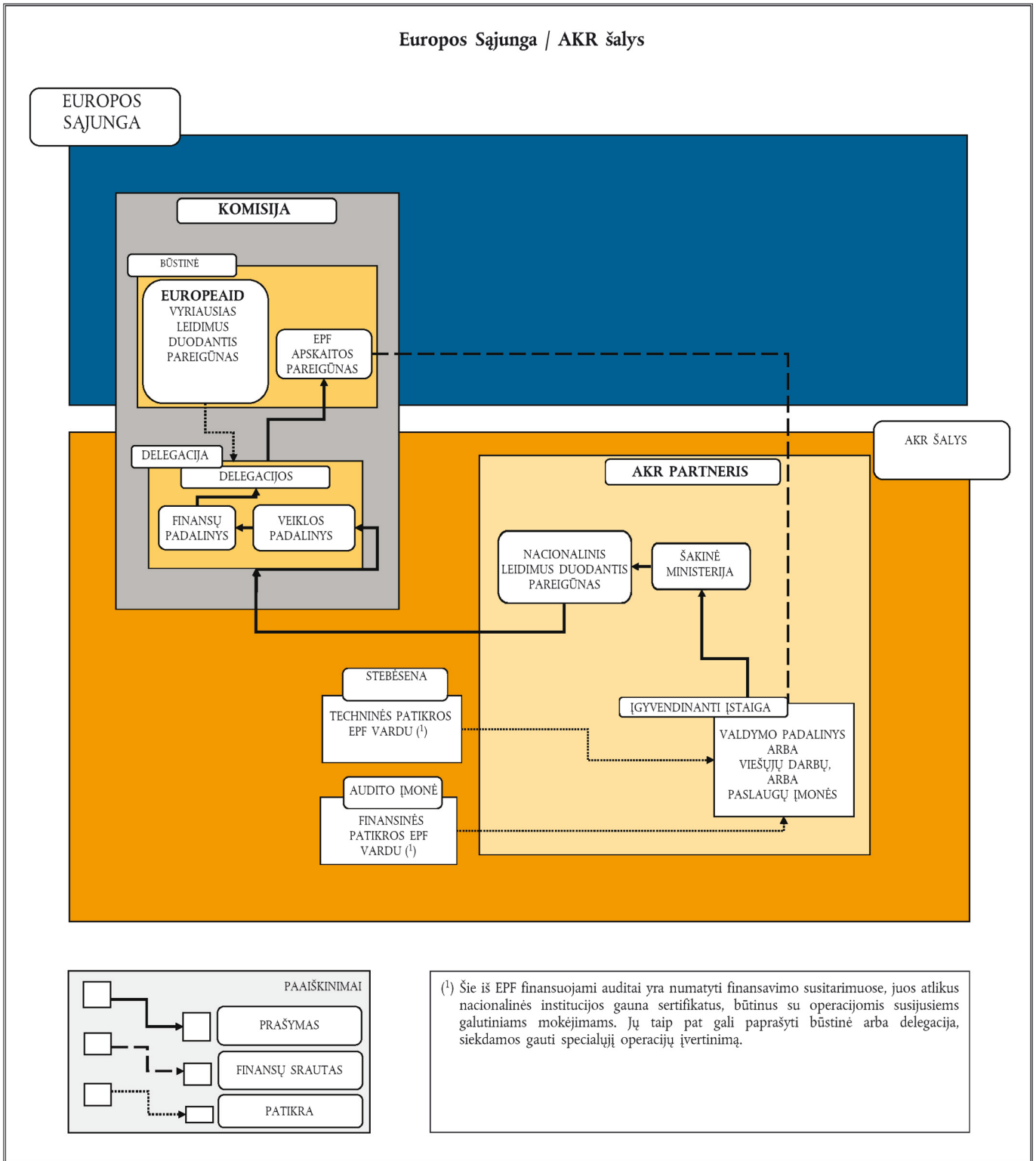
⁽²⁾ 2009 m. sudaranti 0,9 % mokėjimų.

⁽³⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl dešimtajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento 118, 125 ir 134 straipsnius (OL L 78, 2008 3 19, p. 1). Nuomonėje Nr. 9/2007 dėl šio reglamento pasiūlymo (OL C 23, 2008 1 28) Audito Rūmai pabrėžė, kad šios nuostatos sumažina Europos Parlamento biudžeto įvykdymo patvirtinimo įgaliojimus.

⁽⁴⁾ Audito Rūmai šių operacijų auditą atlieka pagal trišalio EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarimo nuostatas (pirmiau minėto 2008 m. vasario 18 d. d. dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 134 straipsnis).

⁽⁵⁾ Dešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 21–29 straipsniai.

1 diagrama. Su mokėjimo procedūromis susijęs decentralizuoto valdymo principas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5. EPF intervencijas valstybės vykdo savo šalyse, kuriose paprastai vidaus kontrolės sistemos yra silpnos. Dėl daugelio nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų gebėjimų stygiaus paramą gaunančiose šalyse bei trūkumų nustatant ir taikant įgyvendinančių organizacijų ir priežiūros pareigūnų finansines procedūras ir kontrolės priemones atsiranda didelė operacijų tvarkingumo rizika. Patikras sudėtinga atlikti dar ir todėl, kad daugelis projektų įgyvendinami nutolusiose vietovėse bei dėl konfliktų kai kuriuose regionuose.

I SKYRIUS. AŠTUNTOJO, DEVINTOJO IR DEŠIMTOJO EPF ĮGYVENDINIMAS**Finansinis įgyvendinimas**

6. 2009 m. aštuntasis, devintasis ir dešimtas EPF buvo įgyvendinti vienu metu. Visos EPF sutartys paprastai sudaromos maždaug penkerių metų laikotarpiui, o programavimo ciklai paprastai sutampa su partnerystės sutarčių (konvencijų) ciklais. Nors visų EPF lėšos skirtos penkerių metų laikotarpiui, mokėjimai gali būti atliekami ilgesnį laiką.

7. Bendra 2009 m. gautų valstybių narių įnašų dalis sudarė 3 296 milijonus eurų. Vis dar naudojamos devintojo EPF lėšos.

8. Dešimtas EPF apima 2008–2013 m. laikotarpį. Iš jo numatyta teikti 22 682 milijonų eurų Bendrijos pagalbą. Šis EPF įsigaliojo 2008 m. liepos 1 d. 21 966 milijonų eurų suma skirta AKR šalims, o 286 milijonai eurų – UŠT. Į šias sumas yra įtrauktos 1 500 milijonų eurų ir 30 milijonų eurų sumos, atitinkamai skirtos AKR šalių ir UŠT investicinėms priemonėms, už kurių valdymą yra atsakingas EIB. Taip pat 430 milijonų eurų numatyta Komisijos išlaidoms, susijusioms su EPF planavimu ir įgyvendinimu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5. EPF įsteigtas siekiant padėti sunkumų patiriančioms šalims, o paramos vystymuisi politika turi būti užtikrinama, kad nacionalinės valdžios institucijos būtų atsakingos už vystymosi strategijas. Nacionalinis leidimus duodantis pareigūnas šiame procese atlieka svarbią funkciją. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi taikytinų procedūrų ir taisyklių, jau daugelį metų vykdoma specialiai nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų biurų darbuotojams sukurta mokymo programa.

6. Nors visi EPF steigiami maždaug penkerių metų laikotarpiui, projektų, programų ir susijusių mokėjimų vykdymas gali apimti ilgesnį laikotarpį, kuris vis dėlto ribojamas reglamentais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9. **2 lentelėje** pateikiamas visų Komisijos valdomų EPF lėšų panaudojimas ir jų finansinis įgyvendinimas. 2009 m. Komisijos finansinio įgyvendinimo prognozės dėl bendrų išpareigojimų ir individualių išpareigojimų buvo viršytos. Jos pasiekė 3 406 milijonų eurų bendrų išpareigojimų bei rekordinį 4 140 milijonų eurų individualių išpareigojimų lygį. Grynieji mokėjimai sudarė 3 069 milijonus eurų, t. y. 92 % pradinių prognozių. Šis trūkumas paaiškinamas tuo, kad mažesni nei numatyti mokėjimai buvo atliekami šalyse, kurioms taikoma Kotonu sutarties 96 straipsnyje nustatyta konsultacijų procedūra ar kitos dialogo iniciatyvos ⁽⁶⁾, šalyse, kurios dar nebuvo patvirtinusios Kotonu sutarties ⁽⁷⁾ bei šalyse, kuriose biudžetinės paramos mokėjimai nebuvo atlikti, kadangi nebuvo pateiktas joks bendrųjų ar specialiųjų sąlygų laikymosi patvirtinimas ⁽⁸⁾. Neįvykdyti mokėjimai padidėjo 3 %. Tai yra priimtina įvertinus bendrųjų išpareigojimų ir grynųjų mokėjimų finansiniais metais skirtumą. Tuo pat metu senų ir neveikiančių neįvykdytų mokėjimų lygis padidėjo 23 %. Tai galima paaiškinti aukštu 2007 m. priimtų bendrų išpareigojimų lygiu, siekiant panaudoti likusias devintojo EPF lėšas, tačiau nepasiekus tokio paties individualių išpareigojimų lygio.

9. Išskirtiniai rezultatai bendrų ir individualių išpareigojimų atžvilgiu rodo, kad politika, kurios Komisija ėmėsi programų įgyvendinimui paspartinti, yra sėkminga.

Neįvykdytų mokėjimų padidėjimą 2009 m. galima paaiškinti tuo, kad 2007 m. išpareigojimai buvo ypač dideli ir kad EPF projekto ciklas vidutiniškai trunka trejus metus, o didžiausi mokėjimai paprastai atliekami pirmaisiais metais bei paskutinių metų pabaigoje.

⁽⁶⁾ Madagaskaras, Mauritanija, Nigeris ir Konakrio Gvinėja.

⁽⁷⁾ Sudanas ir Pusiaujo Gvinėja.

⁽⁸⁾ Malavis, Haitis, Kongo Demokratinė Respublika ir Etiopija.

2 lentelė. Visų EPF lėšų panaudojimas 2009 m. gruodžio 31 d.

(milijonais eurų)

	Būklė 2008 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2009 finansiniais metais				Būklė 2009 m. pabaigoje				
	Visa suma	Įvykdymas (%)	8-asis EPF (%)	9-asis EPF (%)	10-asis EPF	Visa suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	Visa suma	Įvykdymas (%)
A – LĖŠOS ⁽¹⁾	48 677,7		0,8	1,0	66,6	68,4	10 786,7	16 632,8	21 326,7	48 746,1	
B – PANAUDOJIMAS											
1. Finansiniai įsipareigojimai	32 185,3	66,1 %	– 41,7	– 53,8	3 501,0	3 405,5	10 744,4	16 579,0	8 267,4	35 590,7	73,0 %
2. Individualūs teisiniai įsipareigojimai	24 880,8	51,1 %	– 41,8	997,4	3 184,1	4 139,7	10 499,1	15 206,8	3 314,5	29 020,5	59,5 %
3. Mokėjimai ⁽⁴⁾	20 031,1	41,2 %	152,1	1 805,8	1 111,4	3 069,3	10 082,4	11 816,9	1 201,1	23 100,4	47,4 %
C — Neįvykdyti mokėjimai (B1–B3)	12 154,1	25,0 %					662,1	4 762,1	7 066,3	12 490,3	25,6 %
D — Turimas likutis (A–B1)	16 492,5	33,9 %					42,3	53,8	13 059,3	13 155,4	27,0 %

⁽¹⁾ Pradiniai 8-ojo, 9-ojo ir 10-ojo EPF asignavimai, bendrasis finansavimas, palūkanos, įvairios lėšos, pervedimai iš ankstesnių EPF ir su perėjimu prie ABAC sistemos susiję pataisymai.

⁽²⁾ Lėšos procentais.

⁽³⁾ Neigiamos sumos atitinka panaikintus įsipareigojimus.

⁽⁴⁾ Grynieji mokėjimai po susigrąžinimo.

Šaltinis: Audito Rūmai, pagal EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitas ir 2009 m. gruodžio 31 d. finansines ataskaitas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

**Komisijos metinė ataskaita dėl aštuntojo – dešimtojo
Europos plėtros fondų finansų valdymo**

10. Dešimtajam EPF taikomame finansiniame reglamente ⁽⁹⁾ reikalaujama, kad Komisija kasmet praneštų apie EPF finansų valdymą. Audito Rūmai mano, kad finansų valdymo ataskaitoje pateikiamas tikslus finansiniais metais Komisijos pasiektų veiklos tikslų (visų pirma finansinio įgyvendinimo ir su kontrole susijusios veiklos srityje), finansinės būklės ir reikšmingų 2009 m. veiklai įtakos turėjusių įvykių aprašymas.

⁽⁹⁾ 118 ir 124 straipsniai.

II SKYRIUSNEPRIKLAUSOMAS AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF**Nepriklausomas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 2009 finansinių metų aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų (EPF)**

I. Atsižvelgdami į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 287 straipsnį ir į dešimtajam EPF taikomo Finansinio reglamento, kuris taip pat taikomas ankstesniems EPF, 141 straipsnį, Audito Rūmai patikrino:

- a) „2009 finansinių metų aštuntojo, devintojo ir dešimtojo Europos plėtros fondų galutinės metinės finansines ataskaitas“, kurias sudaro konsoliduota finansinė atskaitomybė⁽¹⁰⁾ ir konsoliduota aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaita;
- b) atsižvelgiant į EPF teisinę sistemą, EPF lėšų dalies, kurios finansinį valdymą užtikrina Komisija, operacijų teisėtumą ir tvarkingumą⁽¹¹⁾.

Vadovybės atsakomybė

II. Pagal aštuntajam, devintajam ir dešimtajam EPF taikomus finansinius reglamentus vadovybė⁽¹²⁾ yra atsakinga už galutinių EPF metinių finansinių atskaitų parengimą ir teisingą pateikimą bei operacijų teisėtumą ir tvarkingumą:

- a) su galutinėmis EPF metinėmis finansinėmis atskaitomis susijusi vadovybės atsakomybė apima tinkamos vidaus kontrolės nustatymą, vykdymą ir palaikymą, siekiant parengti ir teisingai pateikti finansinę atskaitomybę, kurioje nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių netikslumų, tinkamų apskaitos metodų pasirinkimą ir taikymą, atsižvelgiant į EPF apskaitos pareigūno⁽¹³⁾ patvirtintas apskaitos taisykles, ir apskaitinių įvertinimų atlikimą pagal atitinkamas aplinkybes. Galutinės EPF metinės finansines ataskaitas patvirtina Komisija.
- b) Tai, kaip vadovybė vykdo su operacijų teisėtumu ir tvarkingumu susijusius išsipareigojimus, priklauso nuo EPF įgyvendinimo metodo. Tiesioginio centralizuoto valdymo atveju biudžeto vykdymo užduotis atlieka Komisijos tarnybos. Decentralizuoto valdymo atveju vykdymo užduotys yra perduodamos trečiosioms šalims, o netiesioginio centralizuoto valdymo – kitoms įstaigoms. Jungtinio valdymo atveju vykdymo užduotis pasidalija Komisija ir tarptautinės organizacijos. Vykdymo užduotys turi atitikti patikimo finansų valdymo principą, todėl reikalaujama, kad būtų nustatoma, vykdoma ir palaikoma veiksminga ir efektyvi vidaus kontrolė, apimanti pakankamą priežiūrą ir tinkamas priemones, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo bei, prireikus, teismines procedūras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas ar panaudotas lėšas. Nepriklausomai nuo vykdymo pobūdžio, Komisija yra paskutinė institucija, kuri atsako už EPF fondų finansinėse atskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

⁽¹⁰⁾ Konsoliduotą finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominio rezultato ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė.

⁽¹¹⁾ Atsižvelgiant į dešimtajam EPF taikomo Finansinio reglamento 2, 3, 4 straipsnius, 125 straipsnio 4 dalį ir 134 straipsnį, patikinimo pareiškimas nėra pateikiamas tai EPF lėšų daliai, kurias valdo ir už kurias atsakingas yra EIB.

⁽¹²⁾ Komisijos lygmenyje vadovybė yra institucijos nariai, įgalioti ar perįgalioti leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnas ir finansų, audito ar kontrolės padalinių vadovai. Valstybių naudos gavėjų lygmenyje vadovybė yra nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai, apskaitos pareigūnai, mokėjimo agentūrų bei įgyvendinančių organizacijų vadovai.

⁽¹³⁾ EPF apskaitos pareigūno patvirtintos apskaitos taisyklės yra pagrįstos Tarptautinės apskaitininkų federacijos paskelbtais Tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS) arba, kai jų negalima pritaikyti, – Tarptautinės apskaitos standartų valdybos parengtais Tarptautiniais apskaitos standartais (TAS) arba Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (TFAS). Vadovaujantis Finansiniu reglamentu, 2009 finansinių metų „konsoliduota finansinė atskaitomybė“ yra parengta pagal šias EPF apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles, kuriose kaupimu grindžiamos apskaitos principai yra pritaikyti specifiniam Bendrijų kontekstui, o konsoliduotos EPF įvykdymo ataskaitos ir toliau iš esmės yra rengiamos remiantis grynujų pinigų judėjimu.

Auditoriaus atsakomybė

III. Audito Rūmai, atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą. Audito Rūmai auditą atliko remdamiesi IFAC ir INTOSAI tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais. Pagal šiuos standartus reikalaujama, kad Audito Rūmai planuotų ir atliktų auditą tokiu būdu, kad būtų gautas pakankamas patikinimas, jog galutinėse EPF metinėse finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų netikslumų, o operacijos iš esmės yra teisėtos ir tvarkingos.

IV. Atsižvelgiant į III dalyje aprašytą kontekstą, auditas turi būti atliekamas taikant procedūras, skirtas gauti audito įrodymus apie sumas ir informaciją galutinėse konsoliduotose finansinėse ataskaitose bei apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Auditorius procedūras pasirenka savo nuožiūra, be kita ko atlikdamas galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų reikšmingų netikslumų ir operacijų reikšmingo neatitikimo EPF teisinės sistemos reikalavimams, dėl sukčiavimo ar klaidų, rizikos įvertinimą. Atlikdamas šiuos rizikos įvertinimus, auditorius tikrina su galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų rengimu ir tinkamu jų pateikimu susijusią vidaus kontrolės sistemą bei įdiegtas priežiūros ir kontrolės sistemas, skirtas užtikrinti operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, siekiant pagal atitinkamas aplinkybes nustatyti audito procedūras. Šiame kontekste audito metu taip pat įvertinamas taikomų apskaitos metodų tinkamumas ir atliktų apskaitinių įvertinimų pagrįstumas. Taip pat įvertinamas bendras galutinių konsoliduotų finansinių ataskaitų ir metinių veiklos ataskaitų pateikimas.

V. Audito Rūmai mano, kad gauti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami, kad jie galėtų pateikti savo patikinimo pareiškimą.

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

VI. Audito Rūmų nuomone, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno priimtas apskaitos taisykles, aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF galutinės metinės finansinės ataskaitos visais reikšmingais aspektais patikimai atspindi EPF finansinę būklę 2009 m. gruodžio 31 d. bei tą dieną pasibaigusią finansinių metų operacijų rezultatus ir pinigų srautus.

VII. Neprieštaraudami VI dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į gautų išankstinio finansavimo garantijų sumos sumažinimą ir į prie finansinės atskaitomybės pridedamame aiškinamajame rašte nurodytos išlaikymo garantijų sumos padidinimą.

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo

VIII. Audito Rūmai mano, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusią finansinių metų aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos, įsipareigojimai ir mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

IX. Neprieštaraudami VIII dalyje išreikštai nuomonei, Audito Rūmai atkreipia dėmesį į tai, kad įsipareigojimai ir mokėjimai buvo veikiami labai dažnų kiekybiškai neįvertinamų klaidų. Į jas nebuvo atsižvelgta atliekant bendrą klaidų įvertinimą.

X. Audito Rūmai daro išvadą, kad Komisijos priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos užkertant kelią klaidoms ar jas aptinkant ir ištaisant.

2010 m. rugsėjo 9 d.

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Pirmininkas

European Court of Auditors
12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

**PATIKINIMO PAREIŠKIMĄ PATVIRTINANTI
INFORMACIJA****Audito apimtis ir metodas**

11. Patikinimo pareiškimo VI ir VII dalyse pateiktos pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra pagrįstos konsoliduotos finansinės atskaitomybės⁽¹⁴⁾ ir konsoliduotos aštuntojo, devintojo ir dešimtojo EPF finansinio įgyvendinimo ataskaitos⁽¹⁵⁾ auditu. Auditą sudarė atitinkamos audito procedūros, kuriomis, atliekant testus, buvo siekiama patikrinti su sumomis ir informacija susijusius audito įrodymus. Taip pat buvo vertinami taikyti apskaitos principai, svarbios vadovybės parengtos sąmatos ir bendraskonsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimas.

12. Audito Rūmų bendrasis audito metodas ir metodika, susiję su finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumu, yra apibūdinti Audito Rūmų 2009 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 1 skyriaus 1.1 priedo 2 dalyje. Patikinimo pareiškimo VIII–X dalyse pateiktos pastabos dėl EPF operacijų tvarkingumo yra pagrįstos:

- a) 220 operacijų, apimančių 50 finansinių ir individualių teisinių įsipareigojimų bei 170 tarpinių ir galutinių mokėjimų, kuriuos atliko EuropeAid centrinės tarnybos ir delegacijos, reprezentatyvios statistinės imties savarankiškais testais. Jei buvo būtina, įgyvendinančios organizacijos ir galutiniai paramos gavėjai buvo aplankyti vietoje, siekiant patikrinti finansinėse ar išlaidų ataskaitose deklaruotus mokėjimus;
- b) EuropeAid centrinių tarnybų ir delegacijų priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumo įvertinimu, kuris apėmė:
 - i) leidimus duodančių pareigūnų, taip pat ir nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų, atliekamas sutarčių ir mokėjimų *ex ante* patikras;
 - ii) stebėjimą ir priežiūrą;
 - iii) išorės auditus;
 - iv) vidaus auditą;
- c) tolesni veiksmai, kurių imtasi atsižvelgiant į ankstesnes pastabas, yra apibendrinti **4 priede**.

⁽¹⁴⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. d ešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 122 straipsnį: „finansinę atskaitomybę sudaro balansas, ekonominių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita ir EPF gautinų sumų lentelė“.

⁽¹⁵⁾ Žr. 2008 m. vasario 18 d. d ešimtajam EPF taikomo finansinio reglamento 123 straipsnį: „finansinio įgyvendinimo ataskaitas sudaro asignavimus, įsipareigojimus ir mokėjimus apibūdinančios lentelės“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Finansinių ataskaitų patikimumas

13. Audito Rūmai mano, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiu finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose visais reikšmingais aspektais yra teisingai pateikti EPF finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusiu finansinių metų operacijų rezultatai ir pinigų srautai, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

14. 2009 m. EPF metinės finansinės ataskaitos yra pirmą kartą parengtos pagal naują kaupimo principu vykdomos apskaitos sistemą ABAC FED (tą pačią sistemą, kuri yra taikoma Europos Sąjungos bendrajam biudžetui). Ji buvo įdiegta 2009 m. vasario mėn., sėkmingai pasibaigus migracijos procedūrai, kai buvo pakeista pirmiau taikyta grynyjų pinigų apskaitos sistema (OLAS). Taikant naują sistemą pateikiamos geresnės kaupimo principu vykdomos apskaitos ataskaitos, pavyzdžiui, sumažėja ranka atliekamų pataisymų, kurie yra būtini siekiant metų pabaigoje parengti šiuo kaupimo principu pagrįstas finansines ataskaitas, skaičius. ABAC FED sistema padėjo dar labiau sustiprinti apskaitos aplinką.

15. EuropeAid atlikus *ex post* patikras nustatytas padidėjęs kodavimo klaidų dažnis⁽¹⁶⁾. Nors Audito Rūmams atlikus finansinės atskaitomybės auditą nebuvo nustatyta reikšmingų su šiomis klaidomis susijusių klaidų, jos vis dar gali būti problemų šaltinis, kadangi gali turėti įtakos metinių finansinių ataskaitų rengimui naudotų duomenų tikslumui, visų pirma finansinių metų atskyrimo procedūros metų pabaigoje atveju.

16. Komisija savo atsakyme į Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF pateiktas pastabas⁽¹⁷⁾ nurodė, kad ji patobulino metodą, taikomą vertinant atidėjimus gautinoms sąskaitoms faktūroms. Audito Rūmams atlikus auditą pasitvirtino, kad šis metodas taikomas tinkamai, bei buvo nustatyta, kad finansinėje atskaitomybėje nurodytoje sukauptų sąnaudų sumoje nebuvo reikšmingų klaidų.

17. Finansinės atskaitomybės 2.2 aiškinamajame rašte nurodyta einamoji suma, susijusi su gautomis išankstinio finansavimo garantijomis, 2009 m. pabaigoje sudarė 413,6 milijono eurų. Audito Rūmai daro išvadą, kad ši suma buvo sumažinta 82,3 milijono eurų arba 19,9 %.

15. Kai kuriais atvejais pereinant prie naujos projektų valdymo IT sistemos galėjo atsirasti painiavos koduojant datas. Siekdama pagerinti šios sistemos naudojimą, EuropeAid surengė daugybę mokymo kursų delegacijose ir būstinėse.

2009 m. pabaigoje EuropeAid centrinės tarnybos taip pat įsteigė padalinį CRIS sistemoje užkoduotos informacijos kokybei stebėti – dėl to turėtų dar labiau padidėti metinėms finansinėms ataskaitoms rengti naudojamų duomenų patikimumas.

Kaip nurodo Audito Rūmai, metinėms finansinėms ataskaitoms tai neturėjo reikšmingo poveikio.

17. Komisija sutinka su šia pastaba, o leidimus duodantis pareigūnas 2010 m. atliko būtinus pataisymus.

Komisija atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmai 39 sutarčių imtyje aptiko vienintelę 3,5 mln. eurų klaidą, kuri buvo ekstrapoliuota.

⁽¹⁶⁾ Pavyzdžiui, sutarties tipas, sutarties pradžios ir pabaigos datos.

⁽¹⁷⁾ 15 dalis (OL C 269, 2009 11 10).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

18. Finansinės atskaitomybės 5.1 aiškinamajame rašte nurodyta išlaikymo garantijų suma 2009 m. pabaigoje sudarė 186,2 milijono eurų. Audito Rūmai daro išvadą, kad ši suma buvo padidinta 58,4 milijono eurų arba 31,4 %.

Operacijų tvarkingumas

19. Operacijų testų rezultatai apibendrinti **1 priede**.

Pajamos

20. Audito Rūmai audito metu pajamų operacijose reikšmingų klaidų nenustatė.

Įsipareigojimai

21. Audito Rūmams atlikus įsipareigojimų auditą nebuvo nustatyta reikšmingų klaidų, tačiau buvo daug kiekybiškai neįvertinamų klaidų. Nustatytos klaidos buvo susijusios su viešųjų pirkimų taisyklių laikymusi, teisiniais sutarčių pasirašymo terminais ir privalomų garantijų nuostatomis. Biudžetinės paramos įsipareigojimų atveju Audito Rūmai nustatė, kad atsižvelgiant į Komisijos dinaminės interpretacijos⁽¹⁸⁾ kontekstą, EuropeAid atitiktį Kotonu susitarimo reikalavimams pateikė formalesniu ir geriau struktūruotu būdu.

Mokėjimai

22. Audito Rūmams atlikus mokėjimų auditą nebuvo nustatyta reikšmingų klaidų⁽¹⁹⁾. Tačiau jie nustatė kelias klaidas, kurios nagrinėjamos 23–25 dalyse.

Projektų mokėjimai

23. Pagrindinės nustatytų kiekybiškai įvertinamų projektų mokėjimų klaidų rūšys yra:

- a) tikslumo: skaičiavimo klaidos;
- b) tikrumo: nėra sąskaitų faktūrų ar kitų patvirtinančių dokumentų, susijusių su teiktomis paslaugomis ar prekėmis;
- c) tinkamumo: išlaidos patirtos ne įgyvendinimo laikotarpiu ar susijusios su sutartyje nenumatytais elementais, nepagrįstas PVM mokėjimas arba privalomų sankcijų netaikymas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

18. Komisija sutinka su pastaba, bet atkreipia dėmesį, kad Audito Rūmai 39 sutarčių imtyje aptiko vienintelę klaidą, kuri buvo ekstrapoliuota.

21. Komisija pabrėžia, kad nė vienas mokėjimas nebuvo atliktas nesuteikus finansinių garantijų. Komisija palankiai vertina nustatytą faktą, kad tinkamumas gauti biudžetinę paramą įrodytas formalizuotu ir struktūruotu būdu.

⁽¹⁸⁾ Žr. specialiosios ataskaitos Nr. 2/2005 dėl EPF biudžetinės paramos AKR šalims 28 ir 29 dalis (OL C 249, 2005 10 7).

⁽¹⁹⁾ Audito Rūmai taiko 2 % reikšmingumo ribą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

24. Kiekybiškai neįvertinamos klaidos iš esmės buvo susijusios su taikomų banko garantijų taisyklių nesilaikymu, o tai gali turėti finansinį poveikį rangovo nemokumo atveju, bei neteisingais rangovų atlyginamų avansų skaičiavimais.

Biudžetinės paramos mokėjimai

25. Audito Rūmams atlikus biudžetinės paramos mokėjimų auditą nustatyta daug kiekybiškai neįvertinamų klaidų, kadangi nebuvo formalizuoto ir struktūruoto mokėjimo taisyklių laikymosi pateikimo. Pagrindinis paaiškinimas buvo tas, kad delegacijų viešųjų finansų valdymo vertinimo ataskaitose nebuvo paaiškinti kriterijai, pagal kuriuos turėjo būti vertinama pažanga (t. y. veiksmai, kurių turėjo būti imtasi, ir atitinkamo laikotarpio rezultatai), padaryta pažanga ir priežastys, kodėl reformos programa negalėjo būti įgyvendinta, atsižvelgiant į vyriausybės-paramos gavėjos planą. Tačiau šios klaidos daugiausiai įtakos turėjo su devintojo EPF finansavimo susitarimais (kuriuose nebuvo pateikta aiški vertinimo sistema) susijusiems mokėjimams ir papildomiems biudžetinės paramos mokėjimams pagal Pažeidžiamumo (Vulnerability – V) FLEX priemonę ir B paketą (neatidėliotina pagalba), siekiant kompensuoti pasaulinės finansų krizės bei sparčiai didėjančių maisto kainų socialinį ir ekonominį poveikį. Išskyrus vieną atvejį, pagal dešimtojo EPF finansavimo susitarimus atliktuose mokėjimuose šių klaidų nebuvo (žr. 32 dalį).

Sistemų veiksmingumas

26. Sistemų analizės rezultatai apibendrinti **2 priede**.

27. Kaip nurodyta 3 dalyje, EuropeAid yra atsakinga už iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto ir EPF finansuojamų didžiosios išorės pagalbos priemonių⁽²⁰⁾ dalies įgyvendinimą. Tokiu būdu, jei nenurodyta kitaip, Audito Rūmų pastabos apie priežiūros ir kontrolės sistemų veiksmingumą bei generalinio direktoriaus metinės veiklos ataskaitos ir deklaracijos patikimumą apima visas EuropeAid kompetencijos sritis.

28. Audito Rūmai mano, kad EuropeAid priežiūros ir kontrolės sistemos yra iš dalies veiksmingos.

⁽²⁰⁾ Išskyrus pasirengimo stojimui pagalbą, pagalbą Vakarų Balkanams, humanitarinę pagalbą, makrofinansinę pagalbą, bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP) bei Greitojo reagavimo mechanizmą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

24. Komisija nurodo, kad visos klaidos skaičiuojant avansų grąžinimą buvo ištaisytos prieš pasibaigiant sutarčiai.

25. Komisija palankiai vertina pastabą, kad atrenkant projektus finansuoti pagal dešimtojo EPF susitarimą pastebima, jog dėl aiškesnių vertinimo sistemų, kurios dabar nuolat naudojamos, labai pagerėjo tinkamumo finansuoti įrodymas.

Siekdama išlaikyti šį pagerėjimą ir pašalinti tokias klaidas Komisija pripažįsta poreikį toliau stiprinti struktūruotą požiūrį į pažangos viešųjų finansų valdymo srityje pateikimą. Todėl Komisija parengė persvarstytą pažangos viešųjų finansų valdymo srityje stebėjimo ir atsiskaitymo už ją sistemą, kurioje daugiausia dėmesio skiriama pasiektiems rezultatams, palyginti su pradiniais lūkesčiais. Šis persvarstytas formatas galutinai parengtas 2010 m. birželio mėn., o šalių ataskaitos, kuriose taikomas šis persvarstytas metodas, taps pagrindu tinkamumui gauti išmokas likusią 2010 m. dalį ir vėliau vertinti. Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Komisija tikisi galėsianti įrodyti tolesnį su šiuo klausimu susijusių kiekybiškai neįvertinamų klaidų lygio mažėjimą ateityje rengsimuose patikinimo pareiškimuose.

Minėtų skubos priemonių (lanksčios paramos pažeidžiamiausioms šalims priemonės (angl. Vulnerability Flex facility) ir B paketo) atžvilgiu Komisija nuosekliai laikėsi griežto požiūrio vertindama tinkamumą finansuoti – tai įrodo tokių programų, kurioms įgyvendinti išmokų neskirta, skaičius.

28. EuropeAid sukūrė kontrolės priemones, kurios taikomos visą jos daugiamečių projektų gyvavimo ciklą. EuropeAid manymu, šios priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos ir kasmet buvo reikšmingai tobulinamos – tai atspindi faktas, kad Audito Rūmų imtyje nustatytų svarbių mokėjimų dalis buvo didesnė. Buvo atsižvelgta į ankstesniais metais pateiktas Audito Rūmų rekomendacijas, ir Audito Rūmai pripažino daugelį šių patobulinimų, todėl svarbūs pagrindinių kontrolės sistemų elementai buvo įvertinti kaip „veiksmingi“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

*Ex antepatikros***EuropeAid centrinės tarnybos**

29. Audito Rūmai mano, kad leidimus duodančių pareigūnų EuropeAid centrinėse tarnybose atliktos *ex ante* patikros yra veiksmingos.

Delegacijos

30. Audito Rūmai mano, kad leidimus duodančių pareigūnų delegacijose atliktos *ex ante* patikros yra iš dalies veiksmingos aptinkant ir ištaisant klaidas.

31. Projektų mokėjimų atveju nustatyta patikrų trūkumų, susijusių su išlaidų tinkamumu, deklaruotų sumų skaičiavimu ir reikalaujamų patvirtinamųjų dokumentų buvimu.

32. Biudžetinės paramos srityje Audito Rūmų auditas patvirtino Audito Rūmų 2008 m. metinėje ataskaitoje dėl EPF pažymėtą pagerėjimą⁽²¹⁾. Dešimtojo EPF finansavimo susitarimuose pateikiama aiškesnė bendrųjų tinkamumo sąlygų vertinimo sistema. Su viešųjų finansų valdymu susijusio tinkamumo kriterijaus atveju finansavimo susitarimai grindžiami vyriausybių, Komisijos ir kitų paramos teikėjų kartu priimtomis vertinimo programomis. Jos apima veiklos rezultatų vertinimo sistemą, kuria būtina remtis atliekant bendras metines biudžetinės paramos peržiūras. Šių sistemų taikymas nustatant prioritetinius tikslus, įgyvendinimo terminus ir naudotinus informacijos šaltinius palengvina formalizuotų ir struktūruotų pažangos įvertinimų parengimą bei tokiu būdu pagerėja sprendimų dėl išmokų skaidrumas. Tačiau specialios sąlygos, susijusios su veiklos rezultatais grindžiamomis įvairių kintamo dydžio dalių išmokomis, dažnai yra nepakankamai aiškios siekiamų rodiklių verčių, tikrinimo šaltinių ir skaičiavimo metodų srityje. Tai gali turėti neigiamos įtakos sprendimų dėl išmokų skaidrumui.

33. Kitas 2009 m. pažymėtas pagerėjimas buvo tai, kad Komisija parengė naujas gaires dėl biudžetinės paramos pažeidžiamoms valstybėms, kuriose reikalaujama, kad prieš biudžetinės paramos teikimą būtų įdiegti kai kurie labai baziniai elementai, susiję su viešųjų finansų valdymo sistemomis. Komisija taip pakeitė finansinę grandinę, nustatant logiškesnę finansinių ir veiklos patikrų tvarką mokėjimų patvirtinimo procese.

30. Komisija rengia tęstinį mokymą būstinių ir delegacijų darbuotojams pagal išplėstinę mokymo programą, pritaikytą išorės pagalbos valdymo poreikiams.

32. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta, jog bendrų tinkamumo finansuoti sąlygų vertinimo sistemų aiškumas stabiliai gerėja.

Komisija pripažįsta panašaus veiklos rezultatais grindžiamų išmokų specialiujų sąlygų aiškumo svarbą. Prireikus Komisija stengiasi oficialiai atsižvelgti į konkrečias Audito Rūmų pastabas šiuo klausimu persvarstydama atitinkamus finansavimo susitarimus. Šiam klausimui vis daugiau dėmesio taip pat skiriama vykdant EuropeAid tarpusavio vertinimo procedūrą (Kokybės palaikymo grupė), skirtą naujoms programoms apsvastyti.

33. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažįsta šiuos du svarbius indėlius užtikrinant biudžetinės paramos teikimą labiau struktūruotu ir formalizuotu būdu.

⁽²¹⁾ 46 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

*Stebėjimas ir priežiūra***Delegacijos**

34. Audito Rūmai mano, kad delegacijų stebėjimo ir priežiūros sistemos yra iš dalies veiksmingos.

35. Kaip ir ankstesniais metais Audito Rūmai mano, kad dėl daugelio nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų paramą gaunančiose šalyse gebėjimų stygiaus patikros yra menkai dokumentuotos ir neveiksmingos. Delegacijos dažnai teikia techninę pagalbą šių gebėjimų stiprinimui, tačiau rezultatai būna nepakankami arba dėl to, kad nacionaliniai leidimus duodantys pareigūnai netinkamai vykdo savo užduotis arba dėl ribotų išteklių, arba dėl su darbuotojų kaita susijusių priežasčių.

36. Audito Rūmai taip pat aptiko trūkumų įgyvendinančių organizacijų ir priežiūros pareigūnų nustatytose finansinėse procedūrose ir patikrose:

- a) silpnos išlaidų tinkamumo patikros; netinkamas patvirtinamųjų dokumentų pildymas ir saugojimas; silpnos apskaitos patikros, neužtikrinančios, kad išlaidos bus tinkamai įrašytos ir pateiktos jų ataskaitos, ar kad bus išvengta aritmetinių klaidų;
- b) kai kuriose darbų sutartyse netinkamos priežiūros pareigūnų atliktos rangovų sąskaitų-faktūrų patikros.

37. Iš esmės delegacijos žinojo apie šiuos trūkumus ir į šias patikras atsižvelgė tik iš dalies, pavyzdžiui, iš naujo atliko kai kurias patikras, reikalavo atlikti privalomus rizika grindžiamus auditus ar išlaidų patikrinimus prieš finansinį projektų užbaigimą ar pavedė atlikti techninius vykdomų darbų sutarčių auditus. Tačiau delegacijos turi ribotus išteklius, dėl kurių dažnai sumažėja gebėjimai vykdyti kai kurią veiklą, pavyzdžiui, projektų stebėseną vietoje, mokymus ir pagalbą teikimą projektų vadovams.

EuropeAid centrinės tarnybos

38. Audito Rūmai mano, kad EuropeAid centrinių tarnybų stebėsenos ir priežiūros sistemos yra veiksmingos.

35. *Be delegacijų nacionaliniams leidimus duodantiems pareigūnams teikiamos paramos ir techninės pagalbos, EuropeAid kasmet rengia daugybę mokymo kursų nacionalinių leidimus duodančių pareigūnų biurų ir specializuotų ministerijų darbuotojams. Išsamią informaciją apie procedūras taip pat galima rasti EuropeAid interneto svetainėje.*

36. *Komisija atkreipia dėmesį, kad pastaraisiais metais įdiegtos kontrolės priemonės ir procedūros jau duoda rezultatų. Vis dėlto ji žada toliau stengtis mokyti darbuotojus ir skleisti informaciją apie valdymo ir kontrolės priemones.*

a) *Komisija numato, kad 2010 m. pabaigoje paramos gavėjai galės naudotis finansų valdymo priemonių rinkiniu. Pagrindinis šio rinkinio tikslas – lengvai naudojama forma pateikti svarbiausias praktines rekomendacijas, kurios padėtų paramos gavėjams laikytis finansų valdymo taisyklių vykdant EB finansuojamus išorės pagalbos veiksmus.*

37. *Delegacijos, siekdamos kompensuoti nacionalinių leidimus duodančių skyrių trūkumus, atlieka daugybę papildomų patikrų.*

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

39. Atlikus su bendrosiomis sutartimis susijusius prašomus auditus gaunama vertinga informacija apie trūkumus, veikiančius projektų kontrolės sistemas, ir apie galimai netinkamų išlaidų lygį ir pobūdį. EuropeAid centrinės tarnybos kasmet nagrinėja šiuos rezultatus ir kartu su įgyvendinančiomis organizacijomis vykdo pasikartojančių nustatytų faktų (pavyzdžiui, trūksta dokumentų, jie yra netinkami ar netinkamai taikomos viešųjų pirkimų procedūros) priežiūrą. EuropeAid centrinės tarnybos rengia finansų valdymo priemonių rinkinį, kuriuo siekiama nagrinėti klaidų priežastis, sustiprinant šių įgyvendinančių organizacijų žinias ir supratimą apie finansų valdymo taisykles. 2009 m. EuropeAid centrinės tarnybos atliko 14 priežiūros patikrų. Be to, geografiniai direktoratai savo iniciatyva atliko patikras delegacijose. Po šių vizitų buvo vykdomi naudingi mokymai ir teikiama pagalba bei parengtos atitinkamos rekomendacijos, kaip pagerinti tikrintų delegacijų vidaus kontrolę.

40. EuropeAid centrinėms tarnyboms atlikus delegacijų pusmetinių išorės pagalbos valdymo ataskaitų analizę paaiškėjo, kad pagrindinės veiksmingo pagalbos įgyvendinimo kliūtys buvo didelė darbuotojų kaita ir sunkumai ieškant tinkamos kompetencijos personalo, visų pirma pažeidžiamose šalyse. Laisvų darbo vietų lygis delegacijose buvo įtrauktas į EuropeAid rizikos registrą kaip 2010 m. kritinė rizika.

41. EuropeAid centrinės tarnybos atitikties kriterijų priežiūrą užtikrina pasitelkdamas operacijų *ex post* patikras. Jos 2009 m. nusprendė išplėsti šių patikrų taikymo sritį, nuo 2010 m. apimsiančią atitiktį finansavimo susitarimams ir sutarčių sudarymo procedūroms. Be to, 2010 m. EuropeAid tikisi atlikti bendrą savo metodo peržiūrą, siekdama išnagrinėti būdus, kaip dar labiau pagerinti šių patikrų svarbą ir veiksmingumą, nagrinėjant operacijų tvarkingumą ir leidimus duodančių pareigūnų atliktų *ex ante* patikrų kokybę.

Išorės auditai

42. Audito Rūmai mano, kad EuropeAid centrinių tarnybų išorės auditai buvo veiksmingi, o delegacijų – iš dalies veiksmingi.

43. Audito Rūmų audito metu nustatyta, kad 2009 m. išorės auditų valdymas žymiai pagerėjo. Metiniai audito planai buvo parengti atsižvelgiant į struktūruotus rizikos įvertinimus, kurie buvo atlikti pagal EuropeAid nustatytas gaires. Auditai buvo atlikti laiku, o konsoliduoto metinio audito plano įgyvendinimo lygis buvo aukštesnis nei praėjusiais metais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

39. Komisija patenkinta, kad Audito Rūmai palankiai vertina priemones, kurių EuropeAid ėmėsi tolesnei audito priežiūrai atlikti ir priežiūros misijoms vykdyti.

40. Nenumačius iki 2013 m. didinti Komisijos pareigybių skaičiaus, EuropeAid delegacijų personalo reikalus sprendžia pagal savo kompetenciją vykdydama aktyvią žmogiškųjų išteklių politiką. Laisvų darbo vietų klausimas yra aktualiausias darbuotojams, dirbantiems pagal sutartį; daugiausia problemų kyla ne tiek dėl didelės darbuotojų kaitos, kiek dėl sunkumų ieškant tinkamos kompetencijos personalo. Personalo atranka, už kurią anksčiau buvo atsakingos būstinės, dabar, siekiant sutrumpinti šį ilgą procesą, perduota vykdyti delegacijų vadovams. Tuo pat metu EuropeAid prašo toliau reguliariai teikti naujus rezervinius sąrašus, į kuriuos būtų įtraukta pakankamai kandidatų, kad būtų galima samdyti darbuotojus visose srityse ir kiekvienai šalių kategorijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

44. Naujos 2007 m. spalio mėn. patvirtintos specifikacijos buvo taikomos tinkamai. Tokiu būdu pavyko sukurti labiau standartizuotą audito metodą. Audito Rūmų nagrinėtais atvejais į audito išvadas buvo atsižvelgta, visų pirma dėl netinkamų sumų finansinių pataisymų, pasitelkiant susigražinimų mechanizmą ar atliekant atskaitymus iš vėlesnių ar galutinių mokėjimų. Tačiau 2009 m. patobulintų specifikacijų poveikis nebuvo matomas iki galo, kadangi daug galutinių audito ataskaitų vis dar buvo grindžiamos ankstesnėmis specifikacijomis, kurios nebuvo pakankamai tikslios, visų pirma audito nuomonės formuluotės atveju.

45. Vis dar yra sričių, kuriose būtini patobulinimai. Dėl personalo problemų delegacijose apribojami jų gebėjimai atlikti rizika grindžiamus auditus, nes prioritetas skiriamas privalomiems auditams. Tai taip pat turi neigiamą poveikį audito metu nustatytų faktų tvirtinimo procedūros terminams, kadangi atsiranda rizika, kad netinkamos išlaidos gali būti nebesusigražinamos.

46. CRIS Audit pagerino EuropeAid gebėjimą vykdyti audito veiklos stebėjimą bei lyginti, analizuoti audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas bei į juos atsižvelgti. Vis dėlto kaip ir ankstesniais metais⁽²²⁾ ir nepaisant EuropeAid centrinių tarnybų priminimų bei atnaujintų gairių ne visos delegacijos laiku ir išsamiai registruoja duomenis, o tai turi neigiamos įtakos apibendrintų duomenų, naudojamų kaip valdymo informacija, pavyzdžiui, audito nuomonių pobūdis ir netinkamų išlaidų lygis, patikimumui. Be to, CRIS Audit ne visuomet pateikia tikslią informaciją apie auditų sąnaudas ir jis nėra skirtas pateikti informaciją apie finansinius pataisymus, atliktus atsižvelgiant į auditų rezultatus. Tokiu būdu EuropeAid vis dar negali iki galo išnaudoti šios priemonės galimybių, visų pirma užtikrinti, kad jos audito strategija yra ekonomiška.

Vidaus auditas

47. Audito Rūmai mano, kad vidaus auditas yra iš dalies veiksmingas.

⁽²²⁾ 2008 m. metinės ataskaitos dėl EPF 39 dalis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

44. Daugiau nei 95 % pagal bendrąją sutartį samdomų rangovų 2009 m. audito ataskaitų pateiktos po 2007 m. spalio mėn. nustatytu formatu, palyginti su maždaug 40 % 2008 m. (žr. metinės veiklos ataskaitos 38 išnašą 3.1.2.1.2. skirsnyje).

45. Nors tiesa, kad personalo problemos gali turėti neigiamą poveikį audito metu nustatytų faktų tvirtinimo procedūros terminams, dauguma audito ataskaitų turi būti gautos prieš Komisijai atliekant galutinį mokėjimą, todėl rizika, kad netinkamos išlaidos bus nebesusigražinamos, yra labai ribota.

2009 m. EuropeAid toliau dėjo pastangas audito srityje ir surengė šešis EPF mokymo kursus, kurie buvo skirti penkiolikai delegacijų ir kuriuos išklusė 180 delegacijų personalo narių ir 220 išorės darbuotojų (leidimus duodančių pareigūnų biurų, ministerijų darbuotojų, projektų vadovų, nevyriausybinių organizacijų ir audito įmonių darbuotojų).

46. Delegacijoms nuolat primenama apie būtinybę laiku atnaujinti CRIS Audit sistemoje pateiktus duomenis, taip pat per audito seminarus ir mokymus. Nuo 2010 m. vasario mėn. pasirašius audito sutartį (CRIS sutartį) kas kartą pasirašymo data automatiškai perkeliama į CRIS Audit sistemą. Be to, naujoji rezultatų pateikimo ekrane forma yra išsamesnė ir ją lengviau užpildyti, o auditas negali būti užbaigtas, jeigu šis laukas nevisiškai užpildytas. Tai taikoma ir audito nuomonei bei netinkamų finansuoti išlaidų sumai. Informacija apie vykdomuosius raštus sumoms išieškoti, išduotus atlikus auditą, įtraukiama į CRIS vykdomųjų raštų sumoms išieškoti modulį. Siekiant konsoliduoti duomenis būtų galima apsvarstyti kelis patobulinimus, bet tam būtų reikalingi tolesni pokyčiai IT srityje. Turima informacija apie nustatytą ir galutinio mokėjimo metu išaišytą galutinių netinkamų finansuoti išlaidų sumą. 2009 m. tai sudarė 0,7 % sąskaitose faktūrose nurodytų sumų vertės.

47. Komisija mano, kad EuropeAid bendradarbiavimo biuro (AIDCO) vidaus auditas, nepaisant jo veiklos pajėgumų sutrikdymo 2009 m., tais metais buvo veiksmingas. Nepaisant to, kad Vidaus audito skyriaus (IAC) vadovo postas nuo liepos 1 d. iki lapkričio 15 d. buvo laisvas, skyrius užbaigė devynis tolesnės priežiūros auditus (planuoti buvo aštuoni). Kalbant apie naujus auditus, iš keturių 2009 m. planuotų atlikti auditų pateikta vieno iš jų galutinė ataskaita ir du audito ataskaitų projektai (pagal vidaus audito tarnybos (IAS) metodiką jie sudaro 85 % galutinės audito ataskaitos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

48. Vidaus audito skyrius (IAC) savo veiklą vykdė atsižvelgdamas į tikslą generaliniam direktoriui teikti patikinimą dėl rizikos valdymo, kontrolės ir vidaus valdymo procesų rezultatyvumo ir efektyvumo. Tačiau jo veiklos pajėgumus reikšmingai veikė nuo jo nepriklausantis darbuotojų stygius bei tai, kad didžiąją metų dalį skyriuje nebuvo vadovo. Dėl šių priežasčių IAC negalėjo iki galo įgyvendinti savo 2009 m. darbo plano. Savo ataskaitoje dėl antrojo tolesnės priežiūros audito, susijusio su EuropeAid IAC savo paties įvertinimo tvirtinimu, vidaus audito tarnyba (IAS) dar kartą pažymėjo reikšmingus laiko terminus, kurių prirėkė EuropeAid vadovybei, kad būtų atsižvelgta į IAC rekomendacijas.

Komisijos vadovybės pareiškimų patikimumas

49. Komisijos vadovybės pareiškimų peržiūros rezultatai apibendrinti **3 priede**.

50. Metinėje veiklos ataskaitoje teisingai pateikiama informacija apie įdiegtų priežiūros ir kontrolės sistemų įgyvendinimą ir rezultatus. Ji yra aiški ir informatyvi, visų pirma dėl to, kad naudojami kiekybiniai rodikliai. Joje pažymėta, kad atsižvelgiant į jos daugiametės kontrolės architektūros pobūdį ir rezultatus, EuropeAid nemano, kad generalinio direktoriaus patikinimo pareškime būtina pateikti išlygą dėl jos portfelio likutinio klaidų lygio⁽²³⁾. Tačiau joje vis dėlto nepateikiama jokia ši pareiškimą patvirtinanti informacija. Kadangi nėra pagrindinio rodiklio, susijusio su likusių klaidų, atlikus visas *ex ante* ir *ex post* patikras⁽²⁴⁾, numatomu finansiniu poveikiu, EuropeAid negali įrodyti, kad trūkumų ir klaidų finansinis poveikis vis dar yra žemiau nustatytų reikšmingumo kriterijų lygio.

51. Dėl 2009 finansinių metų EuropeAid generalinis direktorius pareiškė gavęs pakankamą patikinimą, jog įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrino operacijų tvarkingumą. Audito Rūmų audito rezultatais šio pareiškimo pagrįsti negalima. Nustatyta, kad EuropeAid sistemos buvo iš dalies veiksmingos, o mokėjimai buvo veikiami reikšmingų klaidų. Mokėjimuose iš EPF išteklių reikšmingų klaidų nebuvo, o EuropeAid mokėjimai iš ES bendrojo biudžeto, kurie buvo susiję su išorės ryšiais ir vystymu, buvo veikiami reikšmingų klaidų⁽²⁵⁾. Audito Rūmai mano, kad generalinio direktoriaus deklaracijoje ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo, atsižvelgiant į tvarkingumą, įvertinimas.

⁽²³⁾ 56 puslapis.

⁽²⁴⁾ Žr. Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinės ataskaitos dėl EPF 29 ir 54 dalis.

⁽²⁵⁾ Žr. Audito Rūmų 2009 finansinių metų metinės biudžeto vykdymo ataskaitos 6 skyrių.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

50. Komisija mano, kad kokybiniai ir kiekybiniai rodikliai, pateikti keturiuose metinės veiklos ataskaitos sudedamosiose dalyse, kuriomis grindžiamas patikinimas, iš tiesų suteikia įrodymų generalinio direktoriaus pakankamo patikinimo pareiškimui pagrįsti. Vis dėlto EuropeAid pripažįsta, kad reikėtų dirbti toliau siekiant nustatyti specialius rodiklius, susijusius su daugiamete kontrolės sistema, o 2010 m. pradėta svarstyti galimas numatomo likusių klaidų finansinio poveikio įvertinimo metodikas.

Išvados ir rekomendacijos

52. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus, Audito Rūmai mano, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose visais reikšmingais aspektais yra teisingai pateikti EPF finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų rezultatai ir pinigų srutai, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles. Audito Rūmai atkreipia dėmesį į 17 ir 18 dalyse pateiktas pastabas dėl garantijų sumų.

53. Remdamiesi savo audito rezultatais, Audito Rūmai daro išvadą, kad 2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamose nebuvo reikšmingų klaidų;
- b) EPF išpareigojimuose nebuvo reikšmingų klaidų, tačiau jie buvo veikiami labai dažnų kiekybiškai neįvertinamų klaidų;
- c) EPF mokėjimuose nebuvo reikšmingų klaidų. Tačiau jie buvo veikiami dažnų kiekybiškai neįvertinamų klaidų.

54. Kaip jau buvo minėta Audito Rūmų 2008 finansinių metų metinėje ataskaitoje dėl EPF⁽²⁶⁾ EuropeAid nustatė išsamią kontrolės strategiją. 2009 m. EuropeAid ir toliau reikšmingai tobulino savo priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir įgyvendinimą, tačiau kai kuriose srityse vis dar yra trūkumų. Atsižvelgdami į savo audito rezultatus Audito Rūmai daro išvadą, kad EuropeAid priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos užtikrinant mokėjimų tvarkingumą. Tokiu būdu reikėtų atsižvelgti į šias rekomendacijas:

- a) atsižvelgdama į savo bendros kontrolės strategijos planuojamą peržiūrą, EuropeAid turėtų nustatyti pagrindinį rodiklį, skirtą numatomam likusių klaidų finansinio poveikio įvertinimui, po to, kai buvo atliktos visos *ex ante* ir *ex post* patikros, pavyzdžiui, grindžiamą reprezentatyvios statistinės baigtų projektų imties nagrinėjimu;
- b) atsižvelgdama į šią peržiūrą EuropeAid turėtų įvertinti įvairių kontrolės priemonių, visų pirma operacijų *ex post* kontrolės sistemos, ekonominę naudą;

54. EuropeAid sukūrė kontrolės priemones, kurios taikomos visų jos daugiamečių projektų gyvavimo ciklą. EuropeAid mano, jog šios priežiūros ir kontrolės sistemos yra veiksmingos ir kasmet buvo reikšmingai tobulinamos – tai atspindi faktas, kad Audito Rūmų imtyje nustatytų tvarkingų mokėjimų dalis buvo didesnė. Atsižvelgta į ankstesniais metais pateiktas Audito Rūmų rekomendacijas, ir Audito Rūmai pripažino daugelį šių patobulinimų, todėl svarbūs pagrindinių kontrolės sistemų elementai buvo įvertinti kaip „veiksmingi“.

- a) 2010 m. Komisija pradėjo svarstyti galimas metodikas, kurias taikant būtų galima nustatyti pagrindinį rodiklį, skirtą numatomam likusių klaidų finansinio poveikio įvertinimui, kaip nurodyta Komisijos atsakymuose į 2008 m. metinės ataskaitos pastabas.
- b) 2010 m. pradžioje Komisija pradėjo savo kontrolės strategijos persvarstymą, kaip nurodyta Komisijos atsakymuose į 2008 m. metinės ataskaitos pastabas. 2010 m. Komisija parengs komunikatą dėl toleruotinos klaidų darymo rizikos išorės pagalbos srityje.

(26) 55 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) EuropeAid turėtų užbaigti rengti ir paskelbti finansų valdymo priemonių rinkinį, susijusį su aukšta būdinga klaidų rizika įgyvendinančių organizacijų, rangovų ir paramos gavėjų lygmeniu, siekiant užtikrinti tinkamą finansų valdymo ir tinkamumo taisyklių žinojimą;
- d) EuropeAid turėtų ir toliau dėti pastangas užtikrinant, kad delegacijos duomenis į CRIS Audit sistemą įrašytų nuosekliai ir laiku;
- e) CRIS Audit koncepcija turėtų būti pakeista taip, kad būtų pateikiama informacija apie galutinių netinkamų išlaidų sumas ir finansinius pataisymus, atliktus užbaigus audito tvirtinimo procedūrą su audituojamu subjektu.

55. Dėl biudžetinės paramos Audito Rūmai rekomenduoja:

- a) EuropeAid turėtų užtikrinti, kad specialiose su veiklos rezultatais grindžiamų įvairių kintamo dydžio dalių apmokėjimu susijusiose sąlygose būtų aiškiai apibrėžti rodikliai, tikslai, skaičiavimo metodai ir tikrinimo šaltiniai;
- b) EuropeAid turėtų užtikrinti, kad delegacijų viešųjų finansų valdymo vertinimo ataskaitose struktūruotu ir formalizuotu būdu būtų pateikta viešųjų finansų valdymo pažanga, aiškiai nustatant kriterijus, pagal kuriuos ji turėjo būti vertinama (t. y. rezultatai, kuriuos paramą gaunančios šalies vyriausybė turėjo pasiekti atitinkamu laikotarpiu), pasiekta pažanga, ir priežastys, dėl kurių reformos programa galėjo nebūti įgyvendinta pagal planą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) *Finansų valdymo priemonių rinkinys bus užbaigtas rengti 2010 m., o Audito Rūmų iškelti klausimai bus deramai apsvarstyti.*
- d) *EuropeAid toliau dės pastangas užtikrindama, kad duomenys į CRIS Audit sistemą būtų įrašomi tiksliai ir laiku.*
- e) *Galutinių netinkamų išlaidų suma turi būti įvesta į CRIS Audit sistemą prieš užbaigiant audito įrašą (nuo 2010 m. vasario mėn. šis laukas privalomas). Informacija apie vykdomuosius raštus sumoms išieškoti, išduotus atlikus auditą, įtraukiama į CRIS Vykdomųjų raštų sumoms išieškoti modulį. Siekiant konsoliduoti duomenis būtų galima apsvarstyti kelis patobulinimus, bet tam reikėtų tolesnių pokyčių IT srityje. Turima informacijos apie nustatytą ir galutinio mokėjimo metu išaišytą galutinių netinkamų išlaidų sumą. 2009 m. tai sudarė 0,7 % sąskaitose faktūrose nurodytų sumų vertės.*

55.

- a) *Komisija pripažįsta didesnio tikslumo svarbą nustatant siektinus tikslus, skaičiavimo metodus ir tikrinimo šaltinius. Šiam klausimui skiriama vis daugiau dėmesio vykdant EuropeAid tarpusavio vertinimo procedūrą (Kokybės palaikymo grupė), skirtą naujoms programoms apsvarstyti.*
- b) *Komisija parengė persvarstytą pažangos viešųjų finansų valdymo srityje stebėjimo ir atsiskaitymo už ją sistemą, kurioje daugiausia dėmesio skiriama pasiektiems rezultatams, palyginti su pradiniais lūkesčiais. Šis persvarstytas formatas galutinai parengtas 2010 m. birželio mėn., o šalių ataskaitos, kuriose taikomas šis persvarstytas metodas, taps pagrindu tinkamumui gauti išmokas likusių 2010 m. dalį ir vėliau vertinti.*

1 PRIEDAS

EUROPOS PLĖTROS FONDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2009			2008	2007
	Projektai	Biudžetinė parama	Iš viso		
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA					
Išsipareigojimai, iš viso:	40	10	50	45	60
Visos operacijos (iš kurių):	150	20	170	170	148
Avansai	0	0	0	40	0
Tarpiniai/galutiniai mokėjimai	150	20	170	130	148
TESTAVIMO REZULTATAI					
(% ir operacijų skaičius)					
Klaidų nepaveiktos operacijos	80 % {120}	65 % {13}	78 % {133}	76 %	63 %
Klaidų paveiktos operacijos	20 % {30}	35 % {7}	22 % {37}	24 %	37 %
KLAIDŲ PAVEIKTŲ OPERACIJŲ ANALIZĖ					
(% ir operacijų skaičius)					
Operacijų analizė pagal klaidų tipą					
Kiekybiškai neįvertinamos klaidos	57 % {17}	100 % {7}	65 % {24}	61 %	49 %
Kiekybiškai įvertinamos klaidos	43 % {13}	0 % {0}	35 % {13}	39 %	51 %
apimančios:					
Tinkamumą	23 % {3}	0 % {0}	23 % {3}	44 %	68 %
Tikrumą	23 % {3}	0 % {0}	23 % {3}	38 %	21 %
Tikslumą	54 % {7}	0 % {0}	54 % {7}	19 %	11 %
APSKAIČIUOTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS					
Labiausiai tikėtinas klaidų lygis:					
< 2 %	X				
2 %–5 %				X	X
> 5 %					

2 PRIEDAS

EUROPOS PLĖTROS FONDŲ IR IŠ BENDROJO BIUDŽETO SKIRIAMOS VYSTYMO PAGALBOS SISTEMŲ TIKRINIMO
REZULTATAI

Pasirinktų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Tikrinamoji sistema	Ex ante patikros	Stebėseną ir priežiūrą	Išorės auditai	Vidaus auditai	Bendras įvertinimas
EuropeAid centrinės tarnybos					
Delegacijos				n.d.	

Bendras priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas

Bendras įvertinimas	2009	2008	2007

Paaiškinimai

	Veiksminga
	Iš dalies veiksminga
	Neveiksminga
n.d.	Nėra duomenų; netaikoma arba neįvertinta

3 PRIEDAS

KOMISIJOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMŲ PERŽIŪROS, SUSIJUSIOS SU EUROPOS PLĖTROS FONDAIS IR IŠ BENDROJO BIUDŽETO SKIRIAMA VYSTYMO PAGALBA, REZULTATAI

Pagrindiniai susiję DG	Generalinio direktoriaus pateiktos deklaracijos pobūdis (*)	Pateiktos išlygos	Audito Rūmų pastabos	Bendras patikimumo įvertinimas
AIDCO	be išlygų	n.d.	EuropeAid nustatė išsamią kontrolės strategiją bei toliau reikšmingai tobulino savo priežiūros ir kontrolės sistemų koncepciją ir įgyvendinimą. Tačiau Audito Rūmų audito metu buvo nustatyta, kad kai kurios kontrolės priemonės vis dar turėjo trūkumų, o mokėjimai buvo veikiami reikšmingų klaidų.	B

(*) Kaip nurodyta generalinio direktoriaus patikinimo pareiškimė, jis/ji turi pakankamą patikinimą, kad įdiegtos kontrolės procedūros tinkamai užtikrina operacijų tvarkingumą.

A: Generalinio direktoriaus pareiškimė ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas teisingas finansų valdymo įvertinimas, atsižvelgiant į tvarkingumą

B: Generalinio direktoriaus pareiškimė ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas iš dalies teisingas finansų valdymo įvertinimas, atsižvelgiant į tvarkingumą

C: Generalinio direktoriaus pareiškimė ir metinėje veiklos ataskaitoje pateikiamas neteisingas finansų valdymo įvertinimas, atsižvelgiant į tvarkingumą

ATSIŽVELGIMAS Į PAGRINDINES PATIKINIMO PAREIŠKIMO PASTABAS

	Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
1.	Dar aiškesnės galėtų būti išvados susijusios su tuo, kaip įvairių kontrolės priemonių rezultatai prisideda prie generalinio direktoriaus patikinimo. Taip pat būtų naudinga nustatyti pagrindinį rodiklį, kuriuo galima būtų vertinti likusių klaidų finansinį poveikį po to, kai buvo atliktos visos ex ante ir ex post patikros. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 54 dalis)	2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje pateikiama teisinga informacija apie taikomų priežiūros ir kontrolės sistemų įgyvendinimą ir rezultatus. Ataskaita yra aiški ir informatyvi, visų pirma todėl, kad taikomi kiekybiniai rodikliai. Vis dėlto nėra aiškiai nurodyta, kad įvairių kontrolės priemonių rezultatais prisidedama prie generalinio direktoriaus pakankamo patikinimo, kad trūkumų ir klaidų finansinis poveikis vis dar yra žemiau nustatytų reikšmingumo kriterijų lygio.	Atsižvelgdama į savo bendros kontrolės strategijos planuojamą peržiūrą, EuropeAid turėtų nustatyti pagrindinį rodiklį, skirtą numatomam likusių klaidų finansinio poveikio įvertinimui, po to, kai buvo atliktos visos ex ante ir ex post patikros.	Kaip nurodyta Komisijos atsakymuose į 2008 m. metinės ataskaitos pastabas, Komisija pradėjo svarstyti galimas metodikas, susijusias su pagrindinio rodiklio, skirto numatomam likusių klaidų finansinio poveikio įvertinimui 2010 m., nustatymu.
2.	Turėtų būti patobulintos ex ante patikros, labiau atkreipiant dėmesį į pagrindines rizikos sritis. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 55 dalies a punktas)	Vis dar yra trūkumų atliekamuose patikrinimuose, susijusiuose su išlaidų tinkamumu, deklaruotų sumų skaičiavimu ir reikalaujamų patvirtinamųjų dokumentų buvimu.	EuropeAid turėtų užbaigti rengti ir paskelbti finansų valdymo priemonių rinkinį, susijusį su aukšta būdinga klaidų rizika įgyvendinančių organizacijų, rangovų ir paramos gavėjų lygmeniu, siekiant užtikrinti tinkamą finansų valdymo ir tinkamumo taisyklių žinojimą.	Finansų valdymo rinkinys bus baigtas 2010 m. ir bus atitinkamai atsižvelgta į Audito Rūmų pabrėžtus trūkumus.
3.	Metiniai audito planai turėtų būti rengiami remiantis labiau struktūruota rizikos analize ir tikroviškesniu tam skirtų išteklių įvertinimu. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 55 dalies b punktas)	Metiniai audito planai buvo parengti atsižvelgiant į struktūruotus rizikos įvertinimus, kurie buvo atliekami pagal EuropeAid nustatytas gaires. Dėl personalo problemų delegacijose apribojami jų gebėjimai atlikti rizika grindžiamus auditus, nes prioritetas skiriamas privalomiems auditams. Tai taip pat turi neigiamą poveikį audito metu nustatytų faktų tvirtinimo procedūros terminams, kadangi atsiranda rizika, kad netinkamos išlaidos gali būti nebesusigražinamos.	Pakankamos priemonės taikytos metinio audito planavimo proceso srityje.	Komisija sutinka, kad audito planavimo procese buvo pasiekta esminių patobulinimų.
4.	Visus metus turi būti atidžiai prižiūrimas metinių audito planų vykdymas, kad būtų galima nustatyti reikšmingus nukrypimus ir laiku pradėti taikyti taisomąsias priemones. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 55 dalies c punktas)	EuropeAid centrinės tarnybos, taip pat ir geografiniai direktoratai, nuolat vykdo įgyvendinimo stebėjimą. Prireikus, nagrinėjami nukrypimai ir taikomos taisomosios priemonės.	Taikytos pakankamos priemonės.	Komisija sutinka, kad esminių patobulinimų buvo pasiekta vykdant audito planų įgyvendinimo stebėjimą.

	Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
5.	Turėtų būti tobulinamas CRIS Audit funkcionalumas, kad būtų galima vykdyti rezultatyvesnę ir efektyvesnę audito veiklos stebėseną, geriau atsižvelgti į audito metu nustatytus faktus ir rekomendacijas bei atlikti jų analizę. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 55 dalies d punktas)	CRIS Audit ne visuomet pateikia tikslius duomenis apie auditų sąnaudas ir informaciją apie finansinius pataisymus, atliktus atsižvelgiant į auditų rezultatus.	CRIS Audit koncepcija turėtų būti pakeista taip, kad būtų pateikiama informacija apie galutinių netinkamų išlaidų sumas ir finansinius pataisymus, atliktus užbaigus audito tvirtinimo procedūrą su audituojamu subjektu.	Atsižvelgiant į 2010 m. vasario mėn. atliktus CRIS Audit patobulinimus, netinkamų išlaidų suma turi būti nurodyta prieš audito įrašo užbaigimą. Kai dėl susigrąžinimo pavidimų, kurie buvo pateikti atlikus auditus, ši informacija yra įtraukta į CRIS susigrąžinimo pavidimų modulį.
6.	EuropeAid turėtų užtikrinti, kad delegacijos duomenis į CRIS Audit sistemą įrašytų nuosekliai ir laiku. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 55 dalies e punktas)	Nepaisant EuropeAid centrinių tarnybų priminimų, ne visos delegacijos laiku ir išsamiai registruoja duomenis. Tai turi neigiamos įtakos apibendrintų duomenų, naudojamų kaip valdymo informacija, pavyzdžiui, audito nuomonių pobūdis ir netinkamų išlaidų lygis, patikimumui.	EuropeAid turėtų ir toliau dėti pastangas užtikrinant, kad delegacijos duomenis į CRIS Audit sistemą įrašytų nuosekliai ir laiku.	EuropeAid ir toliau dės pastangas užtikrinant nuoseklų ir savalaikį informacijos įrašymą į CRIS Audit sistemą.
7.	Atsižvelgiant į už AKR šalis atsakingo C direktorato patvirtinto metodo rezultatus EuropeAid turėtų atlikti operacijų ex post kontrolės sistemos peržiūrą, kad būtų įvertintas šios kontrolės apimties išplėtimo poreikis ir galimybės. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 55 dalies f punktas)	2009 m. EuropeAid išplėtė šių patikrų apimtį, kad ji apimtų atitiktą finansavimo susitarimams ir sutarčių sudarymo procedūroms. 2010 m. EuropeAid tikisi atlikti bendrą savo metodo peržiūrą, siekdama išnagrinėti būdus, kaip dar labiau pagerinti šių patikrų svarbą ir veiksmingumą, nagrinėjant operacijų tvarkingumą ir leidimus duodančių pareigūnų atliktų ex ante patikrų kokybę.	Atsižvelgdama į šią peržiūrą EuropeAid turėtų įvertinti įvairių kontrolės priemonių, visų pirma operacijų ex post kontrolės sistemos, ekonominę naudą ir išnagrinėti metinio audito, susijusio su baigtų projektų reprezentatyvia statistine imtimi, svarbą ir galimybes.	Kaip nurodyta Komisijos atsakymuose į 2008 m. metinės ataskaitos pastabas, 2010 m. pradžioje Komisija pradėjo savo kontrolės strategijos (įskaitant galimą rodiklį, skirtą likusiam klaidų lygiui, pagrįstam baigtų projektų reprezentatyvios statistinės imties auditu, apskaiciuoti) peržiūrą. 2010 m. Komisija parengs toleruojamo klaidų lygio išorės pagalbos srityje komunikatą.
8.	EuropeAid ir toliau dėtų pastangas grindžiant savo sprendimus dėl biudžetinės paramos tinkamumo formalizuotu ir struktūrizuotu būdu nurodydama, kad paramą gaunanti šalis turi tinkamą reformų programą, padėsiančią numatytu laiku įstatyti visus reikšmingus trūkumus, ir kad ji įsipareigoja ją įgyvendinti. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 56 dalies a punktas)	Dešimtojo EPF finansavimo susitarimuose pateikiama aiškesnė bendrųjų tinkamumo sąlygų vertinimo sistema. Su viešųjų finansų valdymu susijusio kriterijaus atveju finansavimo susitarimai grindžiami vyriausybių, Komisijos ir kitų paramos teikėjų kartu priimtomis vertinimo programomis, pavyzdžiui, rezultatų vertinimo sistemomis (Performance Assessment Frameworks – PAF), kuriomis būtina remtis atliekant bendras metines biudžetinės paramos peržiūras. Šių sistemų taikymas nustatant prioritetinius tikslus, įgyvendinimo terminus ir naudotinus informacijos šaltinius palengvina formalizuotų ir struktūruotų pažangos įvertinimų parengimą bei tokiu būdu pagerėja sprendimų dėl išmokų skaidrumas.	Taikytos pakankamos priemonės.	Komisija sutinka, kad sprendimų dėl biudžetinės paramos tinkamumo ir finansavimo sąlygų priėmimo procese buvo pasiekta esminių patobulinimų.

	Audito Rūmų pastaba	Audito Rūmų analizė	Audito Rūmų rekomendacijos	Komisijos atsakymas
9.	EuropeAid turėtų užtikrinti, kad visuose būsimuose finansavimo susitarimuose būtų pateikti tikslūs ir aiškūs argumentai, siekiant įvertinti mokėjimo sąlygų laikymąsi. (Audito Rūmų 2008 m. metinės ataskaitos 56 dalies b punktas)	Specialios sąlygos, susijusios su veiklos rezultatais grindžiamomis įvairių kintamo dydžio dalių išmokomis, dažnai yra nepakankamai aiškios siekiamų rodiklių verčių, tikrinimo šaltinių ir skaičiavimo metodų srityje. Tai gali turėti neigiamos įtakos sprendimų dėl išmokų skaidrumui.	EuropeAid turėtų užtikrinti, kad specialiose sąlygose, susijusiose su veiklos rezultatais grindžiamomis kintamo dydžio dalimis, būtų aiškiai apibrėžti rodikliai, tikslai, skaičiavimo metodai ir tikrinimo šaltiniai.	<i>Komisija pritaria pastabai dėl griežtesnio veiklos rezultatų tikslų, skaičiavimo metodų ir tikrinimo šaltinių nustatymo svarbos. Šis klausimas susilaukia didesnio dėmesio EuropeAid kolegialios peržiūros procese (Kokybės palaikymo grupė), nagrinėjant naujas programas.</i>